

Popularizační sdělení

-

Rodinné zázemí jako základ problematického chování dospívajících?

Aneta Hořavová

414982, psychologie – sociologie

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, Ph.D.

Datum odevzdání: 1. 5. 2013

Fakulta sociálních studií MU, 2013

Od ledna do června roku 2012 probíhal výzkum, který vedli pánové Jan Novotný a Petr Okrajek. Na základě získaných údajů od 1635 dospívajících, jejich rodičů a ošetřujících lékařů, napsali článek do časopisu E-psychologie s názvem „Vliv vybraných charakteristik rodinného prostředí na rizikové chování 15tiletých adolescentů“. Rozložení chlapců a dívek v daném vzorku lidí bylo přibližně rovnoměrné, blížilo se tedy 50%.

Vybrané charakteristiky rodinného prostředí znamenají vlivy, které mohou ovlivnit vývoj dítěte v rámci rodiny. Bylo sem zařazeno kouření, užívání alkoholu, konflikty rodičů s dětmi, zaměstnání či dlouhodobé nemoci. Jako rizikové chování pak chápeme negativní projevy dospívajících. Pro tento výzkum je to užívání návykových látek (kouření, alkohol, drogy) a poruchy chování (agresivita, záškoláctví). Co ovšem v tomto výzkumu není bráno v potaz, jsou ostatní vlivy na rizikové chování jako například vrstevníci. A autoři to sami zmiňují. Je potřebné na toto mínus brát ohled a výsledky, který níže prezentuji, nechávat jako stoprocentní a jednoznačné. V mnohých ohledech mohou hrát právě vrstevníci významnou roli v projevu rizikového chování. Děti tráví mnoho času ve škole a se svými kamarády a jsou jimi ovlivňováni. Nicméně kolektiv se může změnit, rodina už hůře a tak ji stále můžeme brát jako velmi důležitý faktor.

Kouření ano, alkohol ne?

Ve výzkumu byly prokázány souvislosti mezi vlivem kouření rodičů a kouření dětí, ale u požívání alkoholu souvislost prokázána nebyla. Tyto výsledky mohou být spojeny s faktem, že alkoholismus bývá provázen nepříjemnými zážitky s rodičem alkoholikem. Častá absence v domácnosti, pozdní opilecké příchody, agresivní chování či neschopnost zabezpečit rodinnou pohodu, nepřináší dětem nic jiného než špatné vzpomínky a často averzi k alkoholu.

U kouření byla zjištěna souvislost mezi kuřáctvím rodičů a dětí. Pokud kouřili oba rodiče, 52% adolescentů také kouřilo. Pokud kouřil pouze jeden rodič, bylo to 47%. Rozdíl mezi tím, zda kouří oba nebo jeden rodič tedy není velký. Velký rozdíl se objevuje až v momentě, kdy nekouří ani jeden z rodičů. Zde kouřilo pouze 33% dospívajících. Nekouřilo tedy 67 %, což je dvojnásobek a to už je rozdíl 😊 V celkovém pohledu to znamená, že pokud kouří oba rodiče, 48% adolescentů nekouří. To je o 4% více dospívajících, kteří také kouří, rozdíl je tedy pouze 65 osob z celkového vzorku 1635. Za velký rozdíl se to počítat nedá, zvláště ne na vzorku tvořícím přibližně dvě sto dvacet pětiny obyvatelstva České republiky. Nehledě potom na populaci celého světa.

Hádky také nepomůžou!

S rostoucím napětím, hádkami a konflikty se zvyšuje procento dospívajících užívajících alkohol. Stejně tak se zvyšuje procento kouřících adolescentů. Z výzkumu nevyplývá nijak velký rozdíl, ale přece jen, i malý rozdíl je rozdíl a nemůžeme ho zcela opomenout.

Na závěr bych jen zmínila, že jakkoli rozsáhlý výzkum máme, nikdy neobsáhne celou populaci. Na to nejsou peníze. A vždy může dojít například k chybě ve výběru daného vzorku, který neodpovídá rozložení dané populace, nebo k jednoduché náhodě.

Je hezké, že se rozepisujete o rozdílech, ale píšete pouze o rozdílech obecně, je třeba se vyjadřovat k rozdílům v kouření adolescentů s různých rodinným zázemím apod. Vzhledem k chybám uvedeným výše opravu nepřijímám. Ob